

XXIX OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2015/2016
Zawody III stopnia (centralne)

Zestaw nr

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym (0–25 pkt)

Wyjaśnij, czym jest, zapisana w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, społeczna gospodarka rynkowa. Oceń sposób realizacji tej idei w naszym kraju po 1989 r. w kontekście przeciwdziałania nierównościami społecznymi.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

1. Geneza i założenia społecznej gospodarki rynkowej.
2. Wolność gospodarcza i sprawiedliwość społeczna jako podstawowe cechy społecznej gospodarki rynkowej.
3. Wpływ kapitału społecznego, zaufania i partycypacji pracowniczej na kształtowanie stosunków ekonomicznych.
4. Ograniczenia i trudności w realizacji idei społecznej gospodarki rynkowej w warunkach transformacji gospodarczej.
5. Przemiany na rynku pracy w Polsce po 1989 r. a nierówności dochodowe:
 - a) walka z bezrobociem,
 - b) działalność związków zawodowych,
 - c) funkcjonowanie płacy minimalnej.
6. Rola państwa w kształtowaniu polityki społecznej.
7. Ewolucja systemu emerytalnego, rentowego i opieki zdrowotnej w Polsce a nierówności dochodowe.
8. Edukacja jako instrument zmniejszania zróżnicowania społecznego i ekonomicznego.
9. Ile społecznej gospodarki rynkowej jest w polskiej gospodarce?

II. Zadanie analityczne (0–15 pkt)

Menedżerowie kina spotkali się w celu ustalenia wysokości cen biletów. Przeprowadzone badania wskazują, że dzienny popyt na bilety określony jest funkcją $P = 54 - 0,1Q$, gdzie P – cena biletu, a Q – liczba biletów. Biorąc pod uwagę pojemność sal kinowych i możliwą liczbę seansów, kino może sprzedać maksymalnie 320 biletów dziennie. Przy całkowitym wypełnieniu sal kinowych przeciętne dzienne koszty całkowite wyniosą 20 zł. Wpływ zmiany frekwencji na poziom kosztów całkowitych można uznać za nieistotny.

- 1) Dotychczasowa praktyka była taka, że cenę biletu ustalano na podstawie przeciętnych kosztów całkowitych (dla $Q = 320$), dodając stały narzut w wysokości 20% tych kosztów. Oblicz wysokość dziennego zysku w tym przypadku. (3 pkt)

$$\text{Cena biletu } (P) = 20 \text{ zł} \times (1 + 20\%) = 24 \text{ zł}$$

$$\text{Wielkość popytu na bilety (dla } P = 24 \text{ zł): } Q = 540 - 10P, \text{ a więc } Q = 300$$

$$\text{Utarg całkowity } (TR) = 24 \text{ zł} \times 300 = 7200 \text{ zł}$$

$$\text{Koszty całkowite } (TC) = 6400 \text{ zł } (20 \text{ zł} \times 320)$$

$$\text{Zysk całkowity } (\pi) = 800 \text{ zł}$$

- 2) Wyjaśnij, jakie słabości ma stosowana obecnie przez kino polityka ustalania cen. (2 pkt)

Słabościami stosowanej polityki kształtowania ceny poprzez narzut na koszt przeciętny są:
1) pomijanie kwestii elastyczności cenowej popytu oraz 2) uwzględnienie w kalkulacjach ceny kosztów stałych (nieistotnych w przypadku ustalania optymalnej ceny).

- 3) Oblicz poziom ceny, przy którym bilety na wszystkie seanse zostaną sprzedane. (1 pkt)

$$P = 54 - 0,1Q \text{ dla } Q = 320, \text{ a więc } P = 22 \text{ zł}$$

Aby wszystkie bilety zostały sprzedane cena powinna wynosić 22 zł

- 4) Czy cena ustalona na poziomie określonym w ppkt 3 zapewni maksymalizację zysku? Jeśli nie, zaproponuj modyfikację polityki cenowej i ustal optymalny poziom ceny. Odpowiedź uzasadnij odpowiednimi obliczeniami. (3 pkt)

Z uwagi na brak wpływu frekwencji na poziom kosztów całkowitych, optymalny poziom ceny można wyznaczyć znajdując taką liczbę sprzedanych biletów, przy której utarg całkowity jest maksymalny.

$$TR = P \times Q = 54Q - 0,1Q^2$$

$$TR_{max} \leftrightarrow \text{utarg krańcowy (MR)} = 0, \text{ a zatem } 54 - 0,2Q = 0, \text{ więc } Q = 270 \text{ i } P = 27 \text{ zł}$$

alternatywne rozwiązanie: funkcja TR jest funkcją kwadratową, więc współrzędne wierzchołka funkcji wyznaczają rozwiązanie.

Ze względów wizerunkowych menedżerowie rozważają wdrożenie programu „Zniżki dla dużej rodziny” skierowanego do osób, które mają na utrzymaniu troje lub więcej dzieci. Aby zapewnić szerszy dostęp do kultury osobom z tych rodzin (które do tej pory nie chodziły do kina), planuje się udostępnić możliwość zakupu biletów po 5 zł za osobę. Odpowiedz na poniższe pytania:

- 5) Jaką maksymalną liczbę biletów z programu „Zniżki dla dużej rodziny” można sprzedąć, aby zysk kina nie był niższy niż w ppkt 4? Przedstaw stosowne obliczenia. (2 pkt)

W tym przypadku utrzymanie poziomu zysku na niezmiennym poziomie tożsame jest z zachowaniem utargu całkowitego na dotychczasowym poziomie. W związku z tym:

$$\begin{cases} 5B_U + B_N(54 - 0,1B_N) = 7290 \\ B_U + B_N = 320 \end{cases}$$

gdzie: B_U – liczba biletów zniżkowych, B_N – liczba biletów normalnych.

Rozwiązanie układu równań wskazuje, że biletów ulgowych moglibyśmy sprzedać nie więcej niż 130.

- 6) Jak powinien wyglądać optymalnie skonstruowany program, który w pełni zabezpieczałby interesy ekonomiczne (zyski) kina? (4 pkt)

Aby zabezpieczyć interesy ekonomiczne kina konieczne jest wprowadzenie takiego dziennego ograniczenia liczby sprzedawanych biletów w ramach programu „Zniżki dla dużej rodziny”, które gwarantowałyby – w przypadku dużego zainteresowania programem – sprzedaż optymalnej ekonomicznie (maksymalizującej zysk całkowity ze sprzedaży wszystkich biletów) liczby biletów normalnych (pełnopłatnych). Drugą modyfikacją, którą należałoby rozważyć, jest zablokowanie (np. poprzez wprowadzenie biletów imiennych) możliwości odsprzedaży tańszych biletów klientom pełnopłatnym.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowych odpowiedziach. Za każdą pełną prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

1. Jakie konsekwencje dla krajowego rynku musztardy będzie miał spadek jej eksportu (*ceteris paribus*)?

- zmniejszenie importu
- wzrost podaży
- spadek ceny rynkowej
- wzrost popytu

2. Paradoks Veblena:

- jest tożsamy z efektem owczego pędu
- wyjaśnia sytuację, w której wzrost ceny powoduje wzrost wielkości popytu
- jest wyjątkiem od prawa podaży
- uchyla założenie *ceteris paribus*

3. Funkcję popytu indywidualnego na dobro *B* można wyznaczyć z krzywych obojętności konsumenta i jego linii ograniczenia budżetowego poprzez zmianę:

- wyłącznie preferencji konsumenta
- dochodu realnego i ceny dóbr innych niż dobra *B*
- preferencji konsumenta i dochodu realnego
- wyłącznie ceny dobra *B*

4. Załóżmy, że konsument, znajdując się w równowadze, wydaje na każde dobro taką samą kwotę. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe?

- ceny rozpatrywanych dóbr muszą być identyczne
- użyteczność całkowita każdego dobra musi być identyczna
- jeżeli cena pierwszego dobra jest cztery razy większa niż cena drugiego dobra, to użyteczność krańcowa ostatniej konsumowanej jednostki pierwszego dobra musi być cztery razy większa od użyteczności krańcowej ostatniej konsumowanej jednostki drugiego dobra
- taka sytuacja nie jest możliwa

5. Krańcowa stopa technicznej substytucji pracy kapitałem to iloraz:

- zmiany wielkości nakładu pracy i zmiany wielkości nakładu kapitału
- produktywności krańcowej pracy i produktywności krańcowej kapitału
- produktywności krańcowej kapitału i produktywności krańcowej pracy
- produktywności krańcowej pracy i ceny kapitału

6. Które z podanych równań są prawdziwe?

- zysk ekonomiczny – koszty alternatywne = zysk księgowy
- zysk ekonomiczny = zysk księgowy – koszty alternatywne
- koszty alternatywne = zysk ekonomiczny – koszty księgowe
- zysk normalny = zysk księgowy – koszty alternatywne

7. Wartość krańcowego produktu pracy to:

- iloczyn krańcowego produktu pracy (w jednostkach fizycznych) i kosztów wytworzenia produktu
- iloczyn krańcowego produktu pracy (w jednostkach fizycznych) i ceny sprzedaży wytworzonego produktu
- iloczyn krańcowego produktu pracy (w jednostkach fizycznych) i stawki płacy
- różnica pomiędzy krańcowym przychodem z pracy a zmianą kosztów krańcowych przedsiębiorstwa związanych z zatrudnieniem kolejnego pracownika

8. Wraz ze wzrostem dochodów typowego konsumenta można oczekiwać, że użyteczność całkowita jego dochodów będzie:

- rosła w tempie bardziej niż proporcjonalnym
- malała w tempie bardziej niż proporcjonalnym
- rosła w tempie mniej niż proporcjonalnym
- malała w tempie mniej niż proporcjonalnym

9. Produkt krajowy brutto to:

- konsumpcja + inwestycje netto + wydatki rządowe (z transferami) + eksport netto
- konsumpcja + inwestycje brutto + wydatki rządowe (bez transferów) + eksport netto
- konsumpcja + inwestycje brutto + wydatki rządowe (z transferami) – eksport netto
- konsumpcja + inwestycje netto + wydatki rządowe (bez transferów) – eksport netto

10. Krótkookresowa krzywa zagregowanej podaży przedstawia zależność między poziomem cen a poziomem:

- realnego PKB
- nominalnego PKB
- realnej stopy procentowej
- inwestycji brutto

11. Zastrzeżenia do wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wynikają z tego, że nie uwzględnia on:

- zmian jakościowych produktów
- cen dóbr importowanych
- substytucji w procesie konsumpcji
- wydatków na dobra trwałego użytku

12. Warianty polityki gospodarczej możliwe do jednoczesnej realizacji w długim okresie to:

- niezależna polityka pieniężna, swobodny przepływ kapitału, płynny kurs walutowy
- niezależna polityka pieniężna, swobodny przepływ kapitału, sztywny kurs walutowy
- niezależna polityka pieniężna, kontrola przepływu kapitału, sztywny kurs walutowy
- ograniczona suwerenność w zakresie polityki pieniężnej, swobodny przepływ kapitału, sztywny kurs walutowy

13. Co ulegnie zmianie, jeśli 67-letni mężczyzna zwalnia się z pracy i przechodzi na emeryturę?

- zasób siły roboczej
- stopa bezrobocia
- wskaźnik aktywności zawodowej
- populacja biernych zawodowo

14. Do wad systemu zarządu walutą (*currency board*) zalicza się:

- skokowy wzrost inflacji
- całkowitą utratę niezależności polityki pieniężnej
- niemożność realizacji przez bank centralny funkcji instytucji pożyczkodawcy ostatecznej instancji
- wysokie ryzyko kursowe

15. W której z wymienionych spółek zgodnie z kodeksem spółek handlowych może zostać powołana rada nadzorcza?

- spółka jawna
- spółka partnerska
- spółka komandytowa
- spółka komandytowo-akcyjna

16. Problem podwójnego opodatkowania w spółkach kapitałowych dotyczy:

- podatku dochodowego od osób prawnych i podatku od dochodów kapitałowych
- podatku od wartości dodanej (VAT) i podatku akcyzowego
- podatku dochodowego od osób prawnych i podatku od nieruchomości
- podatku od wartości dodanej (VAT) i podatku od nieruchomości

17. Asymetryczność skutków polityki pieniężnej przejawia się:

- większą skutecznością polityki antyinflacyjnej niż polityki pobudzania gospodarki
- większą możliwością kontroli agregatów monetarnych niż stabilności kursu walutowego
- większym wpływem na gospodarkę przeszłych decyzji niż bieżącej polityki pieniężnej
- silniejszym oddziaływaniem na sferę finansową niż realną gospodarki

18. Menedżer firmy, jadąc w trudnych warunkach atmosferycznych, wpadł w poślizg na śliskiej nawierzchni i uszkodził służbowy samochód. Koszt naprawy pękniętego zderzaka to 3 tys. zł. W polisie *auto casco* sumę ubezpieczenia określono na 80 tys. zł, franszyzę integralną ubezpieczyciel ustalił na 500 zł, natomiast franszyza redukcyjna została zniesiona. W tej sytuacji wysokość odszkodowania wypłacona przez ubezpieczyciela wyniesie:

- 0 zł
- 500 zł
- 2500 zł
- 3000 zł

19. Jak nazywa się jednodniowa lokata na rynku międzybankowym, w której przypadku bank przekazuje pieniądze na lokatę w drugim dniu roboczym po zawarciu transakcji, a zwrotu domaga się następnego dnia roboczego?

- D/N
- O/N
- S/N
- T/N

20. W Polsce podstawą opodatkowania w podatku rolnym jest:

- średnia cena skupu 1 kwintala żyta
- wartość ewidencyjna gruntu
- klasa użytku rolnego (gruntu)
- liczba hektarów fizycznych lub liczba hektarów przeliczeniowych gruntu rolnego

21. Karolina złożyła zlecenie giełdowe z limitem ceny sprzedaży, który dynamicznie przyjmuje wartość równą limitowi ceny najlepszego zlecenia sprzedaży w arkuszu zleceń. Jaki to rodzaj zlecenia?

- stop loss
- peg
- cross
- wykonaj albo anuluj

22. Wskaż prawdziwe stwierdzenia dotyczące polisolokat:

- pozwalają uniknąć instytucjom finansowym zapłaty podatku dochodowego
- w sytuacji upadłości instytucji finansowej inwestor lokujący środki na polisolokacie jest słabiej chroniony niż w przypadku tradycyjnej lokaty bankowej
- na polisolokacie nie można nominalnie stracić, z uwagi na część ubezpieczeniową, która jest ukryta w lokacie
- polisolokata, choć oferowana przez banki, jest w istocie ubezpieczeniem na życie i dożycie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi

23. Procedura przymusowego wykupu akcji:

- możliwa jest tylko w przypadku spółek publicznych
- wymaga, aby akcjonariuszy większościowych, którzy zamierzają przymusowo wykupić akcje mniejszościowych akcjonariuszy, było nie więcej niż pięciu
- następuje bez zgody akcjonariusza, do którego skierowane jest żądanie wykupu
- możliwa jest tylko, gdy przemawia za tym ważny interes prawny lub ekonomiczny spółki

24. Obecnie nieobowiązkowe elementy zwykłej faktury VAT to:

- podpis wystawcy
- pieczęć wystawcy
- adnotacja „kopia / oryginał”
- sformułowanie „faktura VAT”

25. Do kosztów transakcyjnych zalicza się:

- koszty badań rynku
- koszty negocjacji
- koszty ochrony kapitału intelektualnego
- koszty zarządzania łańcuchem dostaw

26. Wykorzystywanie *forward guidance* przez bank centralny polega na:

- komunikowaniu otoczeniu, jaką politykę pieniężną zamierza prowadzić bank centralny w dłuższym horyzoncie czasowym
- skupie interwencyjnym obligacji w celu wyprzedzającego przeciwdziałania recesji
- sygnalizowaniu optymalnego kursu walutowego poprzez incydentalne interwencje walutowe
- stabilizowaniu długookresowego kursu walutowego dzięki utrzymywaniu stałego odsetka rezerw walutowych w postaci złota dewizowego

27. W 2015 r. koledzy ze studiów rozpoczęli działalność w branży mobilnych kawiarni. Na razie zainteresowanie klientów jest znikome. Intensywny rozwój sieci sprzedaży – zakupy odpowiednich pojazdów oraz zapasów kawy – finansują kredytem inwestycyjnym oraz obrotowym w rachunku bieżącym. Wskaż prawdziwe warianty w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych ich firmy:

- dodatnie przepływy z działalności operacyjnej i ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej
- ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej i dodatnie przepływy z działalności finansowej
- ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej i ujemne przepływy z działalności finansowej
- ujemne przepływy z działalności operacyjnej i dodatnie przepływy z działalności finansowej

28. Marta zamierza otworzyć sklep internetowy i prosi Cię o poradę. Wskaż, które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe:

- reklamacje klientów, którzy zgubili paragon, z mocy prawa są nieważne
- użycie w celu sprawdzenia parametrów technicznych zakupionej przez internet myjki ciśnieniowej nie wyklucza możliwości jej zwrotu sprzedawcy
- każdy sklep internetowy musi oferować opcję „zapłata przy odbiorze”
- towar kupiony na wyprzedzi w sklepie internetowym nie może zostać zwrócony przez klienta, nawet jeśli przekaże on sprzedawcy w ustawowym terminie prawidłowe oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość

29. Do zalet której z poniższych metod inwentycznych zalicza się możliwość bezpośredniej wymiany poglądów między członkami grupy?

- analiza morfologiczna
- metoda delficka
- dyskusja 66
- metoda Gordona

30. Pogląd, że w zależności od sytuacji należy zastosować inny sposób zarządzania, a kierownicy nie mogą stosować tylko jednej koncepcji zarządzania, charakterystyczny jest dla:

- podejścia systemowego
- szkoły behawioralnej
- kierunku sytuacyjnego
- naukowej organizacji pracy